

Hjemmeeksamen ordinær OLA4001/SOSGEO4210 høsten 2020

Eksamensoppgave

Du skal besvare den innledende oppgaven og så deretter velge enten oppgave A eller oppgave B. Bruk dobbel linjeavstand og 2,5 cm marger. Maks antall ord inkludert litteraturliste er 3000. Oppgi antall ord på første side.

Gjør rede for byråkratiet som organisasjonsform og sentrale argumenter om styrker og svakheter ved byråkratiet som du finner i pensum.

Drøft så enten:

- A. Hvordan kan såkalte mikro- eller prosess-tilnæringer som du finner på pensum (f. eks Organisasjon som prosess (Tsoukas og Chia), Sensemaking (Weick m fl), organisasjonslæring (Argyris og Schon m fl.) bidra til å forklare hvordan uheldige eller utilsiktede konsekvenser av byråkratiske organisering vil kunne oppstå.

Eller:

- B. Hvordan kan såkalte mikro- eller prosess-tilnæringer som du finner på pensum (f. eks Organisasjon som prosess (Tsoukas og Chia), Sensemaking (Weick m fl), organisasjonslæring (Argyris og Schon m fl.) bidra til å utvikle en forståelse av betydningen av et byråkratisk ethos som kan sikre en god forvaltning.

Sensorveiledning

Generelt

Vurderingen skal følge følgende generelle karakterbeskrivelser:

A: Fremragende prestasjon som viser brede og solide kunnskaper om emnet samt evne til kritisk reflektert og/eller original anvendelse av disse.

B: Meget god oversikt over emnet. Demonstrerer også god forståelse for og selvstendig anvendelse av kunnskaper innen emnet.

C: God prestasjon som viser god oversikt over emnets kunnskapsstoff.

D: Nokså god prestasjon, men viser ujevne kunnskaper eller lite faglig selvstendighet.

E: Tilstrekkelig prestasjon som innfrir minimumskravene sett i forhold til emnets læringsmål, men heller ikke mer.

F: Prestasjon som ikke oppfyller minimumskrav i forhold til emnets læringsmål.

Eksamen er en tre dagers hjemmeeksamen, som bør gi mulighet for en veldisponert besvarelse. De gode besvarelsene definerer en klar problemstilling selv (A/B). Dekomponerer hva (hvilke begreper) som må klargjøres for å kunne besvare problemstillingen som i sin tur danner grunnlaget for disposisjonen av oppgaven. Nøkkelen legges slik ut i innledningen. Videre vil de gode besvarelsene trekke på og kombinere ulike pensumbidrag på relevante men gjerne også spenstige måter. Forståelse vises i definisjoner av begreper men også i anvendelse av begrepene på eksempler. Bruk av eksempler for å illustrere anvendelse av teori, er en god metode for å vise fram et selvstendig og reflektert forhold til pensumbidragene og problemstillingene. En god besvarelse avslutter også ved å oppsummere og hvis klart og tydelig hvordan den definerte problemstillingen er besvart.

En C-oppgave er gjerne mindre ryddig. Mangler dekomponeringen i starten, og er kanskje mer utydelig på hvilken problemstilling som besvares i oppgaven (tar oppgaveformuleringen for gitt), men også mangel på spissing i besvarelsen (at man trekker inn temaer som er mindre relevante for oppgaveformuleringen. En C må trekke inn og kombinere relevante pensumbidrag og kunne redegjøre for disse bidragene skikkelig, men trekker mer på utlegninger fra forelesningsPPER og er svak på å vise anvendelse.

D og E er preget utilstrekkelig redegjørelse for pensum og at det mangler sentrale bidrag/ eller at det trekkes inn bidrag som ikke er relevant. E tenderer mot feil gjengivelse av pensum.

Spesifikt for den innledende oppgaven

«Gjør rede for byråkratiet som organisasjonsform og sentrale argumenter om styrker og svakheter ved byråkratiet som du finner i pensum.»

Byråkrati og kritikken av byråkrati og kritikken av kritikken av byråkrati er sentral på pensum gjennom flere tekster. Her er særlig Du Gay, P. (2000). In Praise of Bureaucracy: Weber, organization, ethics relevant men også Perrow, C (1986) Why Bureaucracy? In Complex organizations: a critical essay. I tillegg kan Grey (2017) og Eriksson- Zetterquist et al. (2014) også trekkes inn. I forelesningene har både eksempler fra skoledebatten med konflikten mellom Inga Marthe Torkildsen og Astrid Søgner samt NAV skandalen blitt brukt som eksempler og diskutert.

Spesifikk oppgavene A og B:

Drøft så enten:

- A. Hvordan kan såkalte mikro- eller prosess-tilnærminger som du finner på pensum (f. eks Organisasjon som prosess (Tsoukas og Chia), Sensemaking (Weick m fl), organisasjonslæring (Argyris og Schon m fl.) bidra til å forklare hvordan uheldige eller utilsiktede konsekvenser av byråkratiske organisering vil kunne oppstå.

Eller:

- B. Hvordan kan såkalte mikro- eller prosess-tilnærminger som du finner på pensum (f. eks Organisasjon som prosess (Tsoukas og Chia), Sensemaking (Weick m fl), organisasjonslæring (Argyris og Schon m fl.) bidra til å utvikle en forståelse av betydningen av et byråkratisk ethos som kan sikre en god forvaltning.

- I denne delen velger kandidatene mellom å besvare oppgave A eller B. Om noen velger å besvare begge så skal de ikke trekkes for det men heller ikke belønnes særkilt. Det er kvaliteten på de respektive delbesvarelsene som er avgjørende for karakteren.
- Tekstene som er relevante for å besvare denne delen av oppgaven er i tillegg til de som er nevnt som grunnlaget for den innledende delen, tekster som omhandler mikroprosesser i organisasjoner, som nevnt med eksempler i oppgaven: Begrepet om sensemaking er tematisert i flere tekster på pensum, hovedsakelig Weick et al 2005, og Sandberg og Tsoukas, 2015. Et annet sentralt bidrag er Tsoukas og chias tekst on organizational becoming, hvor de beskriver hvordan organisasjoner virkeliggjøres gjennom medarbeidernes hverdagsaktiviteter, Fine teksten tematiserer organsiasjoner forstått både som kulturer og fremforhandlede ordner, Mens Argyris

og Schön, samt Tucker and Edmondson, fokuserer på læring i organisasjoner. Den direkte koplingen til byråkrati er ikke direkte tematisert i disse tekstene, men det er vektlagt i forelesningene. Det å vise at man evner å anvende en del av litteraturen til å forstå den andre, er det som representerer nøtten, og det som vil skille mellom C-en og de bedre karakterene. Oppgavene gir dog gode muligheter for selvstendig formulering og bruk av pensum.

- Det grunnleggende poenget man må forstå er at byråkratiet representerer en ramme for handling, som er formulert og fortolket ulikt i de ulike pensumbidragene om byrårkati på pensum, også gir mikroprosessteoriene innsikt i hvordan denne rammen kan forstås som en betingelse for byråkratiets virkeliggjøring i praksis gjennom ulike mikromekanismer.